

ΩΦΕΛΗ ΟΜΑΔΩΝ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ

ΚΟΥΦΟΣ ΣΠΥΡΟΣ-ΓΕΩΡΓΙΚΕΣ ΣΥΜΒΟΥΛΕΣ

ΑΝΑΛΥΣΗ

Ο Ελληνικός αγροτικός τομέας είναι μεγάλος σε σημασία αλλά εύθραυστος και με μια περιορισμένη διείσδυση στις διεθνείς αγορές καθώς βρίσκεται αντιμέτωπος με ποικίλους κινδύνους και προκλήσεις αλλά και με ευκαιρίες στις οποίες θα πρέπει να ανταποκριθεί με τον αποτελεσματικότερο τρόπο. Σήμερα τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι αγρότες είναι:

- το μικρό μέγεθος και ο πολυ-τεμαχισμός της εκμετάλλευσης,
- η αποεπένδυση και η έλλειψη βασικών γνώσεων/δεξιοτήτων των απασχολουμένων, και
- η απόκλιση μεταξύ τιμών παραγωγού και καταναλωτή και η συνεχής αύξηση του κόστους των εισροών.

ΚΥΑ/2017 – Νέα Υπουργική Απόφαση που αφορά στα κριτήρια αναγνώρισης των Ομάδων Παραγωγών (Ομ.Π.), των Οργανώσεων Παραγωγών (Ο.Π.) και των Ενώσεων Οργανώσεων Παραγωγών (Ε.Ο.Π.) σε όλους τους παραγωγικούς τομείς του αγροκτηνοτροφικού τομέα. Δείτε περισσότερα [εδώ](#).

Ένα βασικό εργαλείο που διαθέτουν οι παραγωγοί για τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των προϊόντων τους είναι ο σχηματισμός και η λειτουργία ομάδων και οργανώσεων παραγωγών. Μέχρι σήμερα υπάρχουν οργανώσεις παραγωγών μόνο για τον τομέα των οπωροκηπευτικών, τον τομέα αμπελο-οινικών προϊόντων, τον τομέα του ελαιολάδου και επιτραπέζιων ελιών, καθώς και τον τομέα του γάλακτος και των γαλακτοκομικών προϊόντων.

Βάσει των σχετικών στοιχείων που τηρούνται στις αρμόδιες υπηρεσίες του ΥΠΠΑΑΤ, στους 4 τομείς στους οποίους υπάρχει το σχετικό θεσμικό πλαίσιο, παρατηρείται σημαντικά χαμηλός βαθμός οργάνωσης των παραγωγών.

Η συσπείρωση των παραγωγών σε ομάδες ή οργανώσεις τους βοηθούν να αντιμετωπίσουν από κοινού τις προκλήσεις της αγοράς, να ενισχύσουν τη διαπραγματευτική τους δύναμη – μέσω της αύξησης του όγκου του διαπραγματευόμενου προϊόντος – σε σχέση με την παραγωγή και την εμπορία, να διευρύνουν τον αριθμό των πιθανών αγοραστών και να μειώσουν το ανά παραγωγό κόστος των συλλογικών επενδύσεων. Ως εκ τούτου, το μέτρο υποστηρίζει τη σύσταση των ομάδων και οργανώσεων παραγωγών, ιδιαίτερα κατά τα πρώτα χρόνια όπου προκύπτουν πρόσθετες δαπάνες.

Μέχρι σήμερα ιδιαίτερη πρόβλεψη από κοινοτικούς κανονισμούς, υπάρχει για τις παρακάτω κατηγορίες οργανώσεων παραγωγών:

- Οπωροκηπευτικών
- Ελαιοκομικών Προϊόντων
- Μελιού
- Γάλακτος
- Αμπελιού

Σκοπός

Σύμφωνα με τον Καν. 1308/2013 κάθε Οργάνωση / Ομάδα Παραγωγών επιδιώκει συγκεκριμένο σκοπό, ο οποίος μπορεί να περιλαμβάνει τουλάχιστον έναν από τους ακόλουθους στόχους:

- Την εξασφάλιση του προγραμματισμού της παραγωγής και της προσαρμογής της στη ζήτηση, ιδίως από άποψη ποιότητας και ποσότητας.
- Την συγκέντρωση της προσφοράς και τη διάθεση στην αγορά των προϊόντων που παράγονται από τα μέλη τους, μεταξύ άλλων μέσω της προώθησης προϊόντων.

- Τη βελτιστοποίηση του κόστους παραγωγής και την απόδοση των επενδύσεων ως προς τα περιβαλλοντικά πρότυπα και τα πρότυπα καλής διαβίωσης των ζώων, καθώς και τη σταθεροποίηση των τιμών παραγωγού.
- Την διεξαγωγή ερευνών και την ανάπτυξη πρωτοβουλιών με αντικείμενο τις βιώσιμες μεθόδους παραγωγής, τις καινοτόμους πρακτικές, την οικονομική ανταγωνιστικότητα και τις εξελίξεις της αγοράς.
- Την προώθηση και την παροχή τεχνικής βοήθειας για τη χρήση καλλιεργητικών πρακτικών και τεχνικών παραγωγής φιλικών προς το περιβάλλον, καθώς και κατάλληλων πρακτικών και τεχνικών καλής μεταχείρισης των ζώων.
- Την προώθηση και παροχή τεχνικής υποστήριξης για τη χρήση προτύπων παραγωγής, τη βελτίωση της ποιότητας των προϊόντων και την ανάπτυξη προϊόντων με προστατευόμενη ονομασία προέλευσης ή προστατευόμενη γεωγραφική ένδειξη ή προϊόντων καλυπτόμενων από εθνικό σήμα ποιότητας.
- Την διαχείριση των υποπροϊόντων και των αποβλήτων, ιδίως για την προστασία της ποιότητας των υδάτων, του εδάφους και του τοπίου και τη διαφύλαξη ή την προώθηση της βιοποικιλότητας.
- Τη συμβολή στη βιώσιμη χρήση των φυσικών πόρων και τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής.
- Την ανάπτυξη πρωτοβουλιών στον τομέα της προώθησης και της εμπορίας.
- Την διαχείριση των ταμείων αλληλοβοήθειας.
- Την παροχή της απαραίτητης τεχνικής βοήθειας για τη χρησιμοποίηση των προθεσμιακών αγορών και των ασφαλιστικών συστημάτων.

Οφέλη

Τα οφέλη των παραγωγών που είναι μέλη σε μία Οργάνωση/Ομάδα είναι τα εξής:

- Επίτευξη καλύτερης τιμής για τα προϊόντα τους μέσω κοινών συμφωνιών με εταιρείες και εμπόρους,
- εξασφάλιση ικανοποιητικού εισοδήματος,
- μείωση του κόστους παραγωγής μέσω της κοινής προμήθειας εισροών,
- καλύτερη διαχείριση της παραγωγής,
- από κοινού αντιμετώπιση των προκλήσεων της αγοράς,
- ενίσχυση της δύναμης διαπραγματεύσεως – μέσω της αύξησης του όγκου του διαπραγματευόμενου προϊόντος,
- καλύτερη οργάνωση και προγραμματισμός
- αξιοποίηση αναπτυξιακών προγραμμάτων, όπως τα Σχέδια Βελτίωσης ή ο Αναπτυξιακός νόμος,
- δυνατότητα ενίσχυσης μέσω Επιχειρησιακών Προγραμμάτων.
- Αναγνώριση οργάνωσης/ομάδων παραγωγών

Προκειμένου να αναγνωρισθεί, η οργάνωση/ομάδα παραγωγών που υποβάλλει αίτηση αναγνώρισης πρέπει να αποτελεί νομική οντότητα ή σαφώς οριζόμενο μέρος νομικής οντότητας η οποία:

- αποτελείται και ελέγχεται από παραγωγούς συγκεκριμένου τομέα,
- συγκροτείται από πρωτοβουλία παραγωγών,
- διαθέτει έναν ελάχιστο αριθμό μελών και/ή καλύπτει μία ελάχιστη ποσότητα ή αξία εμπορεύσιμης παραγωγής, (κριτήρια αναγνώρισης),
- παρέχει εγγυήσεις για την ορθή εκτέλεση των δραστηριοτήτων της από τη σκοπιά τόσο της διάρκειά τους όσο και της αποτελεσματικότητας, της στήριξης των μελών τους με ανθρώπινους, υλικούς και τεχνικούς πόρους, καθώς και, κατά περίπτωση, της συγκέντρωσης της προσφοράς,

- διαθέτει καταστατικό και ειδικό κανονισμό λειτουργίας

Η διαδικασία αναγνώρισης περιλαμβάνει την προετοιμασία του σχετικού φακέλου, συνοδευόμενου από τα απαραίτητα δικαιολογητικά (καταστατικό, ειδικός κανονισμός λειτουργίας, κ.λπ.) και την καταχώρηση της Ο.Π. στο μητρώο μελών των Ο.Π.

Ειδικός κανονισμός λειτουργίας των οργανώσεων/ομάδων παραγωγών

Ο ειδικός κανονισμός λειτουργίας της οργάνωσης παραγωγών επιβάλλει στους παραγωγούς που είναι μέλη της τις ακόλουθες, κυρίως, υποχρεώσεις:

- να διαθέτουν στο εμπόριο το σύνολο της σχετικής παραγωγής τους μέσω της οργάνωσης παραγωγών,
- να εφαρμόζουν τους κανόνες που θεσπίζει η οργάνωση παραγωγών όσον αφορά την παροχή πληροφοριών σχετικά με την παραγωγή, την εμπορία και την προστασία του περιβάλλοντος.
- να είναι μέλη μίας μόνο οργάνωσης παραγωγών για ένα συγκεκριμένο προϊόν της εκμετάλλευσης· με την επιφύλαξη ενδεχόμενης παρέκκλισης που χορήγησε το εμπλεκόμενο κράτος μέλος σε δέοντως αιτιολογημένες περιπτώσεις κατά τις οποίες οι συμβαλλόμενοι παραγωγοί διαθέτουν δύο χωριστές μονάδες παραγωγής σε διαφορετικές γεωγραφικές περιοχές.
- να παρέχουν τις πληροφορίες που ζητούν οι οργανώσεις παραγωγών για στατιστικούς σκοπούς.

Ο ειδικός κανονισμός λειτουργίας των οργανώσεων παραγωγών προβλέπει επίσης:

- τις διαδικασίες για τον καθορισμό, την έγκριση και την τροποποίηση των κανόνων που θεσπίζει η Οργάνωση Παραγωγών.

- την υποχρέωση των μελών να καταβάλλουν τις χρηματικές εισφορές που απαιτούνται για τη χρηματοδότηση της οργάνωσης παραγωγών.
- τους κανόνες που εξασφαλίζουν στους παραγωγούς-μέλη τον δημοκρατικό έλεγχο της οργάνωσής τους και των αποφάσεών της.
- κυρώσεις σε περίπτωση παραβάσεων των καθηκόντων που απορρέουν από το καταστατικό, ιδίως σε περίπτωση μη καταβολής χρηματικών εισφορών, ή των κανόνων που έχει θεσπίσει η οργάνωση παραγωγών.
- τους κανόνες σχετικά με την αποδοχή νέων μελών, κυρίως όσον αφορά την ελάχιστη διάρκεια της συμμετοχής στην οργάνωση, η οποία δεν μπορεί να είναι μικρότερη του ενός έτους.
- τους λογιστικούς και οικονομικούς κανόνες που είναι αναγκαίοι για τη λειτουργία της οργάνωσης.

Δυνατότητες Χρηματοδότησης

A. Ενίσχυση στον τομέα των οπωροκηπευτικών

Οι Οργανώσεις Παραγωγών που είναι αναγνωρισμένες στον τομέα των Οπωροκηπευτικών έχουν τη δυνατότητα υποβολής επιχειρησιακού προγράμματος διάρκειας τριών έως πέντε ετών το οποίο εφαρμόζεται σε ετήσιες περιόδους (1η Ιανουαρίου μέχρι 31η Δεκεμβρίου). Τα επιχειρησιακά προγράμματα πρέπει να συντάσσονται και να υπογράφονται από γεωπόνο και να περιλαμβάνουν τα ακόλουθα στοιχεία:

- Περιγραφή της αρχικής κατάσταση βάσει δεικτών εκκίνησης,
- τους στόχους του επιχειρησιακού προγράμματος,
- λεπτομερή περιγραφή των μέτρων και των δράσεων που πρέπει να αναληφθούν,
- τη χρονική διάρκεια του προγράμματος (3 ή 5 έτη),
- προϋπολογισμό και χρονοδιάγραμμα εκτέλεσης ενεργειών,

- τον τρόπο χρηματοδότησης του προγράμματος και
- την υποχρεωτική υλοποίηση περιβαλλοντικών δράσεων.

Ύψος ενίσχυσης

Το ετήσιο ύψος επένδυσης ανέρχεται μέχρι το 8,2% της αξίας της παραγωγής που διατίθεται στο εμπόριο από την ΟΤΠ κατά την περίοδο αναφοράς, καθορίζοντας ετήσια περίοδο αναφοράς από 1 Ιανουαρίου μέχρι 31 Δεκεμβρίου δύο έτη πριν το έτος έναρξης της υλοποίησης του προγράμματος.

Η κοινοτική ενίσχυση στα ανωτέρω Ε.Π. ανέρχεται στο 50% των δαπανών που έχουν πραγματοποιηθεί ή στο 4,1% της αξίας της παραγωγής που διετέθη στο εμπόριο από την ΟΤΠ την περίοδο αναφοράς.

Στο πλαίσιο των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων μπορούν να υλοποιηθούν δράσεις οι οποίες στοχεύουν:

- στον Προγραμματισμό της παραγωγής,
- στη βελτίωση και διατήρηση της ποιότητας των προϊόντων,
- στη βελτίωση της εμπορίας των προϊόντων,
- στη πρόληψη και διαχείριση κρίσεων,
- στην προστασία του περιβάλλοντος.
- Επιχειρησιακό ταμείο

Για την υλοποίηση του επιχειρησιακού προγράμματος είναι απαραίτητη από την Οργάνωση Παραγωγών η σύσταση του επιχειρησιακού ταμείου και η τήρηση ενός ξεχωριστού λογαριασμού σε ετήσια βάση, ο οποίος μπορεί να είναι τραπεζικός λογαριασμός ώστε οι δαπάνες και το εισόδημα του να δύναται να προσδιοριστούν, να ελεγχθούν και να πιστοποιηθούν σε ετήσια βάση από εξωτερικούς ελεγκτές.

Η χρηματοδότηση του επιχειρησιακού ταμείου προέρχεται :

- από τις χρηματικές εισφορές των μελών ή από κεφάλαια της ίδιας της ΟΤΠ (ιδία συμμετοχή), οι οποίες εγγράφονται λογιστικά μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου του έτους υλοποίησης του επιχειρησιακού προγράμματος και

- από την κοινοτική ενίσχυση.

Το επιχειρησιακό ταμείο χρησιμοποιείται μόνο για τη χρηματοδότηση του επιχειρησιακού προγράμματος.

Προθεσμία υποβολής επιχειρησιακού προγράμματος

Τα επιχειρησιακά προγράμματα υποβάλλονται για έγκριση από την οργάνωση παραγωγών στην αρμόδια αρχή του κράτους μέλους στο οποίο έχει την έδρα της η οργάνωση παραγωγών, το αργότερο μέχρι τις 15 Σεπτεμβρίου του έτους που προηγείται εκείνου της υλοποίησης.

Σε περίπτωση που μια νομική οντότητα ή ένα σαφώς οριζόμενο μέρος νομικής οντότητας, υποβάλλει αίτηση για αναγνώριση ως οργάνωση παραγωγών, μπορεί συγχρόνως να υποβάλει για έγκριση το επιχειρησιακό πρόγραμμα.

Νέες Ομάδες και Οργανώσεις Παραγωγών

Προκειμένου να ενθαρρύνει τη σύσταση ομάδων και οργανώσεων παραγωγών στους τομείς της γεωργίας και της δασοπονίας, έχει προβλεφθεί μέσα από το ΠΤΑΑ 2014-2020 το Μέτρο 09 – «9.1 Σύσταση ομάδων και οργανώσεων παραγωγών», το οποίο έχει ρόλο κινήτρου και σκοπό:

- την προσαρμογή της παραγωγής και των προϊόντων των παραγωγών που είναι μέλη αυτών των ομάδων και οργανώσεων στις απαιτήσεις της αγοράς·
- την από κοινού διάθεση εμπορευμάτων στην αγορά, συμπεριλαμβανομένης της προετοιμασίας προς πώληση, της συγκέντρωσης των πωλήσεων και του εφοδιασμού χονδρεμπόρων·
- τη θέσπιση κοινών κανόνων για πληροφορίες που αφορούν την παραγωγή και ιδίως σε σχέση με τη συγκομιδή και τη διαθεσιμότητα
- τη μείωση του κόστους παραγωγής μέσω της από κοινού χρήσης υλικοτεχνικών υποδομών και

- άλλες δραστηριότητες που μπορούν να διεξάγονται από ομάδες και οργανώσεις παραγωγών, όπως η ανάπτυξη δεξιοτήτων οργάνωσης επιχειρήσεων και εμπορίας και η διευκόλυνση διαδικασιών καινοτομίας.

Το μέτρο περιλαμβάνει όλους τους γεωργικούς τομείς (γεωργία και κτηνοτροφία), καθώς και τον τομέα της δασοπονίας.

Είδος στήριξης

Η στήριξη παρέχεται με την μορφή επιχορήγησης, σε νέες ομάδες και οργανώσεις παραγωγών, οι οποίες αναγνωρίζονται επίσημα από αρμόδια εθνική αρχή.

Δικαιούχοι

Δικαιούχοι είναι νέες ομάδες και οργανώσεις παραγωγών, οι οποίες αναγνωρίζονται επίσημα από την αρμόδια αρχή του Κράτους – Μέλους. Περιορίζεται σε ομάδες και οργανώσεις παραγωγών που ανήκουν στην κατηγορία των Πολύ Μικρών, Μικρών και Μεσαίων Επιχειρήσεων (ΜΜΕ), όπως αυτές ορίζονται στη σύσταση της Επιτροπής (2003/361/ΕΚ).

Επιλέξιμες δαπάνες

Η ενίσχυση καταβάλλεται ως κατ' αποκοπή ποσό, το οποίο μπορεί να φτάσει και στις **100.000 € ανά έτος**, για τη στήριξη της ίδρυσης νέων ομάδων και οργάνωσεων παραγωγών κατά τα 5 πρώτα έτη λειτουργίας τους με σκοπό την επίτευξη των στόχων του επιχειρηματικού τους σχεδίου.

Όροι επιλεξιμότητας

1. Οι ομάδες και οργανώσεις παραγωγών πρέπει να είναι νέες και επίσημα αναγνωρισμένες από την αρμόδια εθνική αρχή.
2. Το επιχειρηματικό σχέδιο, το οποίο αποτελεί βασικό στοιχείο της αίτησης ενίσχυσης, περιλαμβάνει αναλυτική περιγραφή
 - ο της αρχικής κατάστασης για κάθε μέλος
 - ο τους στόχους της ομάδας ή της οργάνωσης, η επίτευξη των οποίων αποτελεί προϋπόθεση για την τελική πληρωμή,

- τα μέτρα / δράσεις, όπου απαιτείται, για την επίτευξη των στόχων αυτών,
 - ενδεικτικό ετήσιο προγραμματισμό επίτευξης στόχων.
3. Οι στόχοι του επιχειρηματικού σχεδίου θα πρέπει να είναι μετρήσιμοι, συμπληρώνονται βάσει τυποποιημένου σχεδίου, το οποίο αποτελεί μέρος της αίτησης ενίσχυσης και αφορούν ένα ή περισσότερα από τα ακόλουθα:
- Αύξηση ή μεταβολή του όγκου παραγωγής ή της αξίας αυτού.
 - Εξεύρεση νέων αγορών.
 - Καθετοποίηση / διαφοροποίηση της παραγωγής.
 - Μεταβολή του όγκου της παραγωγής που διατίθεται στο εμπόριο και που πληροί τις απαιτήσεις ενός ειδικού “καθεστώτος ποιότητας” (πχ πιστοποιημένη βιολογική
 - παραγωγή, προστατευόμενες γεωγραφικές ενδείξεις και προστατευόμενες ονομασίες προέλευσης, πιστοποιημένη ολοκληρωμένη παραγωγή).
 - Αντικατάσταση φυτικού κεφαλαίου (με εξαίρεση τις ετήσιες καλλιέργειες) με σκοπό τη μείωση των εισροών ή/και την αύξηση των εκροών της εκμετάλλευσης ή την αύξηση της αξίας του εμπορεύσιμου προϊόντος.
 - Συλλογικές ενέργειες προβολής και προώθησης.
 - Αντικατάσταση εξοπλισμού ή απόκτηση νέου με σκοπό την επίτευξη επιδόσεων (πχ την αύξηση της αποδοτικότητας ή την μείωση των εισροών).
 - Δημιουργία νέων υποδομών ή βελτίωση ή/και επέκταση υφιστάμενων.
 - Έλεγχος και διαχείριση του κόστους παραγωγής και εμπορίας, καθώς και της αποδοτικότητας της χρήσης των μέσων παραγωγής.

- ο Εφαρμογή νέων πρακτικών / τεχνικών, μεθόδων ή /και προϊόντων στη γεωργία, κτηνοτροφία ή δασοκομία.
 - ο Περιβαλλοντική διαχείριση υπολειμμάτων και αποβλήτων.
 - ο Συμμετοχή σε μέτρα / δράσεις για την προστασία του περιβάλλοντος και του κλίματος.
 - ο Συμμετοχή σε μέτρα / δράσεις κατάρτισης, συνεργασίας και χρήσης συμβουλευτικών υπηρεσιών.
4. Οι ομάδες και οργανώσεις παραγωγών πρέπει να είναι Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις (ΜΜΕ), σύμφωνα με τον ορισμό που δίνεται βάσει της σύστασης της Επιτροπής 2003/361/ΕΚ.
5. Για το σκοπό του παρόντος μέτρου:
- ο οι ομάδες παραγωγών φυτικής παραγωγής πρέπει να έχουν ελάχιστο αριθμό μελών, τους 10 παραγωγούς,
 - ο οι ομάδες παραγωγών ζωικής παραγωγής πρέπει να έχουν ελάχιστο αριθμό μελών, τους 5 παραγωγούς,
 - ο οι οργανώσεις παραγωγών φυτικής και ζωικής παραγωγής έχουν τον ελάχιστο αριθμό μελών ως προβλέπεται στο αντίστοιχο εθνικό θεσμικό πλαίσιο.
 - ο οι ομάδες / οργανώσεις παραγωγών δασοπονικών προϊόντων πρέπει να έχουν ελάχιστο αριθμό μελών, τους 5 παραγωγούς.

Δε χορηγείται ενίσχυση σε:

- Οργανώσεις παραγωγών (οντότητες/φορείς), όπως εταιρείες ή συνεταιρισμούς που έχουν ως στόχο τη διαχείριση μίας ή περισσότερων γεωργικών εκμεταλλεύσεων και είναι στην πραγματικότητα μεμονωμένοι παραγωγοί. Ο έλεγχος θα πραγματοποιείται βάσει του καταστατικού της οργάνωσης.

- Άλλες γεωργικές ενώσεις που αναλαμβάνουν καθήκοντα, όπως αμοιβαία υποστήριξη και υπηρεσίες αντικατάστασης στο αγρόκτημα και γεωργικής διαχείρισης στις εκμεταλλεύσεις των μελών, χωρίς να εμπλέκονται στην από κοινού προσαρμογή της προσφοράς στις ανάγκες της αγοράς.
- Ομάδες, οργανώσεις ή ενώσεις παραγωγών, οι στόχοι των οποίων είναι ασυμβίβαστοι με τα άρθρα 152 και 159 του κανονισμού ΚΟΑ.
- Ομάδες ή οργανώσεις παραγωγών που προκύπτουν από συγχωνεύσεις ήδη υπάρχουσών ομάδων και οργανώσεων παραγωγών
- .ΚΟΥΦΟΣ ΣΤΥΡΟΣ -ΓΕΩΡΓΙΚΕΣ ΣΥΜΒΟΥΛΕΣ